

Định danh điện tử mở rộng: Thêm nền tảng cho giao dịch số

06:10 27/10/2026

Không chỉ dừng ở xác thực cá nhân, dự thảo Luật Định danh và xác thực điện tử đang hướng tới việc tạo lập cơ chế nhận diện cho hàng hóa, tài sản, dữ liệu và giao dịch. Theo Bộ trưởng Bộ Công an Lương Tam Quang, việc xây dựng luật nhằm tạo cơ sở pháp lý cho quản lý nhà nước, giao dịch điện tử và phát triển kinh tế số, xã hội số.

Từ định danh con người đến nhận diện nhiều đối tượng

Trong chương trình Kỳ họp thứ 2, Quốc hội đang xem xét dự án Luật Định danh và xác thực điện tử. Trình bày Tờ trình, Bộ trưởng Bộ Công an Lương Tam Quang cho biết, dự thảo gồm 8 chương, 46 điều, hướng tới thiết lập khuôn khổ pháp lý đầy đủ, thống nhất về định danh và xác thực điện tử.

Điểm mới đáng chú ý là phạm vi định danh được mở rộng thành 5 nhóm, không chỉ gồm cơ quan, tổ chức, cá nhân mà còn có sản phẩm, hàng hóa, tài sản; cơ sở dữ liệu, tệp dữ liệu, hình ảnh, âm thanh, video, ứng dụng, phần mềm, dịch vụ số; sự kiện, giao dịch, hành vi; địa điểm và không gian.

Theo Bộ trưởng Lương Tam Quang, định danh và xác thực điện tử sẽ là cơ sở cho việc tạo lập, quản lý và sử dụng danh tính điện tử trong hoạt động quản lý nhà nước, giao dịch điện tử, qua đó phục vụ phát triển kinh tế số và xã hội số.

Dự thảo Luật Định danh và xác thực điện tử mở rộng phạm vi định danh sang hàng hóa, tài sản và dữ liệu.

Theo thiết kế của dự thảo, Nhà nước sẽ trực tiếp đầu tư hệ thống định danh đối với những nhóm đối tượng quan trọng như dữ liệu cốt lõi, dữ liệu quan trọng, sản phẩm, hàng hóa có mức độ rủi ro cao. Với các đối tượng còn lại, tổ chức đủ điều kiện có thể đầu tư hệ thống và cung cấp dịch vụ định danh thương mại.

Cách tiếp cận này mở ra khả năng hình thành một lớp hạ tầng dùng chung cho nhiều hoạt động trên môi trường số. Khi không chỉ con người mà cả hàng hóa, tài sản hay giao dịch có thể được nhận diện, việc kiểm tra và kết nối thông tin giữa các hệ thống sẽ có thêm cơ sở pháp lý.

Mở rộng ứng dụng phải đi cùng chuẩn chung

Cùng với việc mở rộng phạm vi, dự thảo thiết lập ba mô hình xác thực gồm tập trung, trung gian và độc lập; đồng thời cho phép kết nối với các hệ thống thông tin khác và công nhận danh tính điện tử, kết quả xác thực của nước ngoài trong giao dịch xuyên biên giới.

Tuy nhiên, cơ quan thẩm tra cho rằng, việc mở rộng này cần được kiểm soát bằng những nguyên tắc rõ ràng. Ủy ban Quốc phòng, An ninh và Đối ngoại đề nghị phân định ranh giới giữa luật này với các luật chuyên ngành, bảo đảm định danh chỉ có giá trị nhận diện, xác thực, không thay thế quy định về quyền sở hữu hay điều kiện pháp lý của giao dịch.

Đáng chú ý, cơ quan thẩm tra đề nghị đánh giá thêm tính khả thi khi định danh những đối tượng phi vật chất như tệp dữ liệu, ứng dụng, sự kiện, hành vi; đồng

thời phân định rõ đối tượng bắt buộc và khuyến khích định danh.

Về dữ liệu, một số ý kiến lo ngại việc để cơ quan chuyên ngành hoặc tổ chức cung cấp dịch vụ tự quyết định trường thông tin thu thập có thể dẫn tới lạm dụng. Vì vậy, cần có khung thông tin được phép thu thập, giới hạn dữ liệu và tiêu chuẩn kỹ thuật thống nhất, bảo đảm nguyên tắc thu thập tối thiểu và bảo vệ quyền riêng tư.

Dự thảo cũng yêu cầu quá trình định danh, xác thực phải được ghi nhận, lưu vết, truy vết và xác định trách nhiệm giải trình; nghiêm cấm sử dụng sinh trắc giả, hình ảnh giả tạo bằng công nghệ hoặc các hình thức gian lận khác để giả mạo danh tính điện tử.

Như vậy, giá trị của dự luật không chỉ nằm ở việc mở rộng đối tượng được định danh, mà còn ở khả năng hình thành một chuẩn chung để các hệ thống số có thể nhận diện, xác thực và kết nối dữ liệu, tạo nền tảng cho các giao dịch số an toàn và thuận lợi hơn.

Minh Thành (t/h)